

Eindrapport

VELDINVENTARISATIE FLORA- EN AVIFAUNA VOORMALIG DEFENSIETERREIN TE UTRECHT

Adviesbureau

Mertens

Eindrapport

VELDINVENTARISATIE FLORA- EN AVIFAUNA VOORMALIG DEFENSIETERREIN TE UTRECHT

juni 2015

In opdracht van:
Gemeente Utrecht
Postbus 8406
3503 AK UTRECHT

Adviesbureau Mertens B.V.
Bureau voor natuur, ruimtelijke
ordening en ecotoxicologie

Bezoekadres: Dr. Willem Dreeslaan 1 te Bennekom
Postadres: Postbus 367, 6700 AJ te Wageningen

T: 0317-428694
M: 06-29458456

E: info@adviesbureau-mertens.nl
I: www.adviesbureau-mertens.nl

© Adviesbureau Mertens BV, Wageningen, 2015.

Deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming vrij worden vermenigvuldigd. De verzamelde data zijn alleen te gebruiken voor het hier geschetste onderzoek en mogen niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

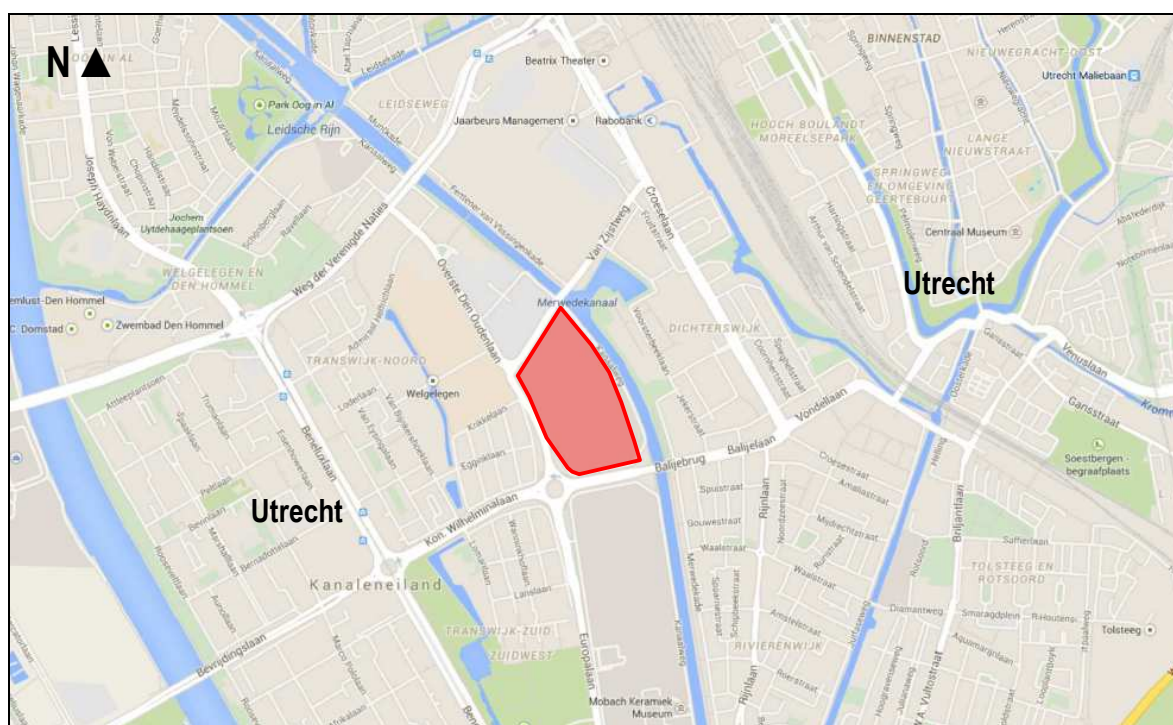
INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	2
1.1 INLEIDING	2
1.2 HET ONDERZOEKSGBIED	2
1.3 VRAAGSTELLINGEN VAN HET ONDERZOEK	4
1.4 OPBOUW VAN DIT RAPPORT	4
2 METHODE	5
2.1 OMVANG ONDERZOEK	5
2.2 PLANTEN	5
2.3 AVIFAUNA	5
3 RESULTATEN	6
3.1 FLORA	6
3.2 AVIFAUNA	6
4 CONCLUSIES	8
GERAADPLEEGDE LITERATUUR	9
BIJLAGEN	10
1. BEGRIPPEN	11
2. BESTAANDE GEGEVENS	12

1 INLEIDING

1.1 Inleiding

Er zijn plannen voor de reconstructie van het voormalig defensie terrein te Utrecht (zie figuur 1 voor de ligging). In de ruimtelijke procedure vormt het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten een te onderzoeken aspect. Op grond hiervan is in 2014 met betrekking tot de sloop van de gebouwen onderzocht welke beschermde soorten hier konden worden verwacht (Regeling Adviesbureau, 2014). De gemeente Utrecht heeft vervolgens aan Adviesbureau Mertens BV te Wageningen gevraagd om een veldinventarisatie uit te voeren naar het voorkomen van flora en avifauna omdat voor het Defensie terrein o.a. een biodiversiteitsambitie is neergelegd. In onderhavig rapport wordt van deze inventarisatie verslag gedaan.

Figuur 1. De ligging van het voormalig defensie terrein te Utrecht.

1.2 Het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied lag ten tijde van onderhavig onderzoek grotendeels braak. In het zuiden is een bebouwingsstrook aanwezig met nieuwbouwkantoren. Verder is in de noordpunt Villa Jongerius gelegen. Deze villa is recent gerestaureerd. Verder zijn leegstaande (resten) van loodsen aanwezig. In figuur 2 wordt een foto-impressie gegeven van het gebied.

Figuur 2. Foto-impressie van het voormalig defensie terrein te Utrecht.

Vervolg figuur 2. Foto-impressie van het voormalig defensie terrein te Utrecht.

1.3 Vraagstellingen van het onderzoek

Gelet op de opdracht genoemd in de inleiding van dit hoofdstuk worden de volgende vraagstellingen onderzocht:

1. Welke beschermde en bedreigde soorten komen voor in het gebied van het voormalig defensie terrein te Utrecht, gelet op flora en avifauna?
2. Wat is de verspreiding van de beschermde en bedreigde soorten in het onderzoeksgebied van het voormalig defensie terrein?

1.4 Opbouw van dit rapport

De werkwijze van het onderzoek wordt per soortgroep in hoofdstuk 2 weergegeven. In hoofdstuk 3 wordt het voorkomen en de verspreiding weergegeven. In hoofdstuk 4 worden conclusies gegeven. In bijlage 1 wordt een overzicht gegeven van de gehanteerde begrippen.

2 METHODE

2.1 Omvang onderzoek

Ten behoeve van de inventarisatie vonden vier veldbezoeken plaats op 8, 29 april, 17 mei, 12 juni 2015. In onderstaande paragrafen wordt per soortgroep de inventarisatiemethode weergegeven. In tabel 1 wordt een overzicht gegeven van de methode per soortgroep, de inventarisatieduur en de bezoekdata.

Tabel 1. De methode, de duur, het aantal bezoeken en de data ter inventarisatie van beschermde en bedreigde soorten voormalig defensierrein te Utrecht.

Soortgroep	Methode	Bezoek			
		Duur (uur)	Aantal	Totale duur (uur)	Data (2015)
Planten	- Vegetatieopname maken.	5	1	4	12 juni 2015
Avifauna	- Terretorium kartering.	4	4	16	8, 29 april, 17 mei, 12 juni 2015
			Totaal:	20	

2.2 Planten

Op 12 juni 2015 zijn plantensoorten en vegetatiestructuren in het veld geïnventariseerd in het gebied zoals weergegeven in figuur 2. Tijdens dit bezoek zijn de floristisch interessante plekken bezocht. Vooraf werd een lijst van de plantensoorten opgesteld met soortnamen van mogelijk aanwezige, bijzondere planten.

Deze bijzondere soorten zijn:

- Rode-lijstsoorten
- Zeldzame soorten
- Beschermde soorten
- Richtlijnsoorten

Tijdens de inventarisatie zijn alle waargenomen plantensoorten genoteerd. De vindplaatsen van bijzondere soorten zijn apart ingetekend op de kaarten. De habitattypen zijn tevens gekarteerd. De inventarisatie betreft alleen vaatplanten (mossen, varens en zaadplanten).

2.3 Avifauna

Broedvogels zijn gedurende vier inventarisatiemomenten geïnventariseerd (8, 29 april, 17 mei, 12 juni 2015). Alle bezoeken werden uitgevoerd in de avond / ochtend, gedurende de schemering. Het is van belang om rond de schemering waarnemingen te doen, omdat vogels dan het meest actief zijn. De waarnemingen van soorten met vaste rust- en verblijfplaatsen, zeldzame, bedreigde en Rode-lijst soorten zijn in het veld direct op kaart gezet. De gegevens van deze kaarten zijn op kantoor verwerkt tot soortkaarten. Na het broedseizoen zijn alle waarnemingen van de soortkaarten binnen de grenzen van één territorium geclusterd. Alleen soorten die duidelijk meerdere keren territoriaal zijn waargenomen binnen een bepaalde periode worden beschouwd als "broedgeval". Na die periode kunnen het bijvoorbeeld ook "zwervende" of reeds "vliegvlugge" jongen van elders zijn. Nesten en nog niet vliegvlugge jongen zijn tevens beschouwd als broedgeval.

3 RESULTATEN

3.1 Flora

Gedurende onderhavig onderzoek zijn geen beschermde planten aangetroffen zoals tongvaren en steenbreekvaren. Tevens werden geen bedreigde of zeldzame soorten vastgesteld. Mogelijk is de groeiplaats van tongvaren die bekend is uit het verleden (zie bijlage 2) reeds verloren gegaan bij de werkzaamheden.

3.2 Avifauna

Langs de oever van het kanaal (direct buiten het plangebied) broed meerkoet. Op het voormalig defensierrein te Utrecht werden territoria aangetroffen van merel, houtduif en gaai. Verder werd op 17 mei 2015 zwarte roodstaart vastgesteld. Omdat de soort echter maar één keer is waargenomen, is geconcludeerd dat het geen broedvogel was. Deze waarneming staat weergegeven in figuur 2. Mogelijk is niet tot broeden gekomen als gevolg van de werkzaamheden. De zwarte roodstaart is een soort die bekend is uit het verleden (zie bijlage 2). Er werden verder geen bedreigde of zeldzame soorten vastgesteld.

Figuur 3. Vermeldenswaardige waarnemingen van broedvogels op het voormalig defensie terrein te Utrecht.

4 CONCLUSIES

Er zijn plannen voor de reconstructie van het voormalig defensie terrein te Utrecht. Op grond hiervan is in aanvulling op onderzoek uit 2014 een gerichte veldinventarisatie uitgevoerd naar het voorkomen en de eventuele verspreiding van flora en avifauna.

Uit het onderzoek komt naar voren dat in het gebied geen relevante planten en vermeldenswaardige broedvogels voorkomen. In het gebied komen wel algemene broedvogels voor. In verband met het voorkomen van deze algemene broedvogels wordt aangeraden om te werken buiten het broedseizoen of op een manier dat de vogels niet tot broeden komen.

Op grond van bovenstaande analyse worden effecten op matig en zwaar beschermde planten- en diersoorten uitgesloten; de realisatie en uitvoering van de plannen in het gebied van het voormalig defensie terrein te Utrecht is niet in strijd met het gestelde binnen de Flora- en faunawet.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Adviesbureau Regeling, 2014. Vleermuis en steenmarteronderzoek logestiek complex Kanaalweg in Utrecht. Mheer, 1-24.

Netwerk Groene Bureaus, 2013. Vleermuisinventarisatie-protocol; Introductie, toelichting en tabel. Odijk.

Schaminee, J.H.J., Weeda, E.J., Westhoff, V., 1998. De vegetatie van Nederland I-V; Opulus Press, Leiden, 1-308.

BIJLAGEN

1. BEGRIPPEN

Baltsplaats	Plaats waar een vleermuis al roepend rondvliegt in de herfst en die doorgaans wordt verdedigd tegen andere mannetjes.
Foerageergebied	Een gebied waar een vleermuis of een groep van vleermuizen foerageert. Dat gebied wordt regelmatig bezocht door vleermuizen om in te foerageren en dat doorgaans meerdere foerageerplaatsen kent die langere tijd worden gebruikt.
Foerageerplaats	Plek (jachtplek) waar wordt gejaagd door vleermuizen. De plek kan in de directe omgeving van de kolonieplaats liggen maar ook kilometers verderop.
Kolonie	Groep vleermuizen (kleine groep mannetjes of meestal grotere groep vrouwtjes, soms gemengd (soorten, geslacht)) die in het voorjaar tot de herfst bijeen blijven. De groep kan zich vestigen in gebouwen (in spouwmuren of onder daklijsten e.d.) of bomen (spechtengaten, scheuren). Een groep vrouwelijke vleermuizen wordt ook wel aangeduid als een kraamkolonie. In zo'n groep worden jongen geboren en grootgebracht. Een kolonie maakt vaak gebruik van meerdere verblijfplaatsen die soms gelijktijdig worden gebruikt.
Migratieroute	Een vaste route van zomerverblijfplaats naar winterverblijfplaats en visa versa (zie ook vliegroute) of een route in een andere tijd; bijvoorbeeld tussen foerageerplaatsen.
Paarplaats	Territorium van territoriale mannetjes. Voor de ruige dwergvleermuis en de rosse vleermuis is dit doorgaans te vinden in boomholten. Voor de laatvlieger en de dwergvleermuis is dit te vinden in gebouwen. Voor de watervleermuis is dit te vinden in bomen en later, tegen de winter, zijn ze te vinden in overwinteringverblijven. Het mannetje vormt een harem met meerdere vrouwtjes. De paartijd valt in de herfst (uitgezonderd de grootoortvleermuis waarbij het in april valt (vroeg voorjaar). De hier geschetste situatie van de paring wordt in dit rapport omschreven als "herfst situatie".
Verblijfplaats	Een object (huis, boom, bunker, grot, kast en dergelijke) waarin een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag of 's winters permanent).
Vliegroute	Route die door vleermuizen elke avond wordt gebruikt om van de kolonieplaats naar foerageergebied te vliegen en visa versa (zie ook migratieroute). Vrouwtjes met jongen keren soms midden in de nacht terug om de jongen te zogen en gebruiken dan de route. Vliegroutes liggen over het algemeen langs lijnvormige (landschaps)elementen als bomenlanen, huizenrijen e.d. De functies zijn beschutting bij winderig en koud weer, oriëntatie in verband met de echolokatie-geluiden en het vinden van voedsel.
Vorbijvliegend	Vleermuizen die voorbijvliegen, niet via een vaste route. Het betreft meestal zwervers of trekkers.
Zwermen	Direct na het uitvliegen, naar vooral voor het invliegen bij een kolonie zwermt een deel van de kolonie rond de kolonieplaats. Zwermgedrag is derhalve een indicatie voor een eventuele kolonieplaats.

2. BESTAANDE GEGEVENS

Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal

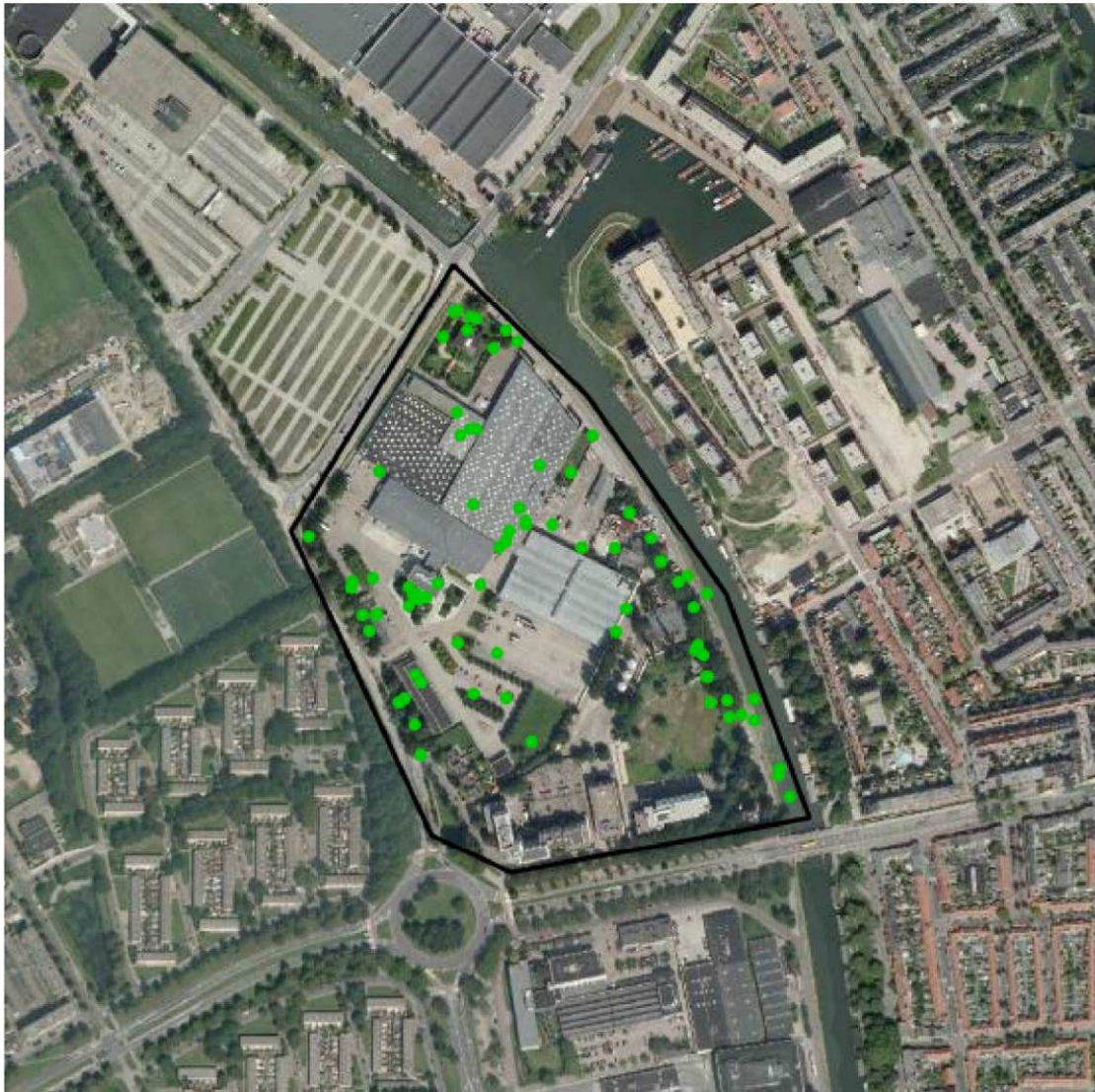
Gegevensautoriteit Natuur

Stichting VeldOnderzoek Flora en Fauna

Instituut voor Biodiversiteit en Ecosysteem Dynamica

Defensie terrein

beschermde soorten

79 records

Middelpunt < 1km²

Middelpunt 1km² - 5km²

Middelpunt > 5km²

Vlak

0 200

schaal 1 : 5000

De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-) onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

20 oktober 2014 15:27:04

Auteur: barbararijkema

Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal

Gegevensautoriteit Natuur

Stichting VeldOnderzoek Flora en Fauna

Instituut voor Biodiversiteit en Ecosysteem Dynamica

Defensie terrein

beschermde soorten

Zoekvraag

Soort	Soortgroep	Wet en Beleid	Periode	Bronhouder	Zoekgebied
Alle	Alle	Ffwet tabel 2 Rode Lijst Ffwet tabel 3 Ffwet tabel 1	2009 - 2014	Alle	Alles volledig binnen zoekgebied

Soort	Datum	Einddatum	Aantal	Gedrag	Rode Lijst	FF 1	FF 2	FF 3
Boomkruiper	17 maart 2014	17 maart 2014	2	baltsend/zingend				x
Braamsluiper	20 april 2009		1					x
Braamsluiper	28 april 2009		1					x
Braamsluiper	15 april 2009		1					x
Braamsluiper	4 mei 2013		1	baltsend/zingend				x
Brede/ Duinwespenorchi	7 augustus 2009		2				x	
bruin blauwtje	7 augustus 2009		1					
Egel	6 juli 2013		2	parend / copula			x	
Ekster	8 april 2012		1	ter plaatse				x
Gaai	8 april 2012		1	ter plaatse				x
Gele kornoelje	28 februari 2014		1	ter plaatse	Gevoelig			
Gewone dwergvleermuis	20 juni 2014		1	foeragerend				x
Gewone dwergvleermuis	5 juni 2014		1	foeragerend				x
Gewone dwergvleermuis	5 juni 2014		1	foeragerend				x
Gewone dwergvleermuis	20 juni 2014		1	foeragerend				x
Gewone dwergvleermuis	20 juni 2014		1	foeragerend				x
Gewone dwergvleermuis	20 juni 2014		1	foeragerend				x
Gewone dwergvleermuis	5 juni 2014		1	foeragerend				x
Gewone dwergvleermuis	6 juni 2014		1	foeragerend				x
Gewone dwergvleermuis	20 juni 2014		1	foeragerend				x
Gewone dwergvleermuis	6 juni 2014		1	rustend				x
Gewone dwergvleermuis	5 juni 2014		1	foeragerend				x
Gewone dwergvleermuis	6 juni 2014		1	foeragerend				x
Gewone dwergvleermuis	20 juni 2014		2					x
Gewone dwergvleermuis	5 juni 2014		1	foeragerend				x
Gewone dwergvleermuis	6 juni 2014		1	foeragerend				x
Gewone dwergvleermuis	6 juni 2014		1	foeragerend				x
Gewone dwergvleermuis	5 juni 2014		1	foeragerend				x
Gewone dwergvleermuis	5 juni 2014		1	foeragerend				x
Gewone dwergvleermuis	5 juni 2014		1	foeragerend				x
Gewone dwergvleermuis	20 juni 2014		1	foeragerend				x
Gewone dwergvleermuis	5 juni 2014		1	foeragerend				x
Gewone dwergvleermuis	20 juni 2014		1	foeragerend				x

De NDFD is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFD zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-) onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

20 oktober 2014 15:27:04

Auteur: barbararijkema

Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal

Defensieterrein

beschermde soorten

Soort	Datum	Einddatum	Aantal	Gedrag	Rode Lijst	FF 1	FF 2	FF 3
Gewone dwergvleermuis	20 juni 2014		1	foeragerend				x
Gewone dwergvleermuis	20 juni 2014		1	foeragerend				x
Grasmus	17 mei 2011		1	baltsend/zingend				x
Groene Specht	2 augustus 2011		1	vastgesteld territorium	Kwetsbaar			x
Groene Specht	25 maart 2009		1		Kwetsbaar			x
Grote Gele Kwikstaart	15 januari 2013		1	ter plaatse				x
Haas	27 februari 2014		1	foeragerend		x		
Heggenmus	27 februari 2014		1	baltsend/zingend				x
Houtduif	27 december 2011		1	ter plaatse				x
Konijn	8 november 2012	8 november 2012	3	foeragerend		x		
Konijn	16 mei 2011		1	rustend		x		
Konijn	23 januari 2012		2			x		
Konijn	18 september 2009		2			x		
Konijn	24 november 2010		1	foeragerend		x		
Meerkoet	12 mei 2011		2	ter plaatse				x
Meerkoet	8 april 2012		1	ter plaatse				x
Merel	27 december 2011		1	ter plaatse				x
Paling	14 september 2009		1				x	
Scholekster	20 juli 2012		1	ter plaatse				x
Sperwer	9 november 2012		1	jagend				x
Staartmees	20 november 2012		2	pleisterend				x
Steenbreekvaren	7 augustus 2009		1				x	
Steenbreekvaren	7 augustus 2009		1				x	
Tijtjaf	19 maart 2014		1	baltsend/zingend				x
Tijtjaf	24 oktober 2013		1	baltsend/zingend				x
Tongvaren	7 augustus 2009		1				x	
Winterkoning	8 april 2012		1	ter plaatse				x
Winterkoning	31 januari 2013		1	roepend				x
Zwarte Roodstaart	22 april 2010		1	baltsend/zingend				x
Zwarte Roodstaart	13 juni 2012		1	baltsend/zingend				x
Zwarte Roodstaart	15 april 2011		1	baltsend/zingend				x
Zwarte Roodstaart	12 juni 2012		1	baltsend/zingend				x
Zwarte Roodstaart	22 juni 2010		1	baltsend/zingend				x
Zwarte Roodstaart	30 maart 2009		1					x
Zwarte Roodstaart	19 april 2010		1	baltsend/zingend				x
Zwarte Roodstaart	23 maart 2011		1	baltsend/zingend				x
Zwarte Roodstaart	31 mei 2012		1	baltsend/zingend				x
Zwarte Roodstaart	28 september 2009		1	baltsend/zingend				x
Zwarte Roodstaart	4 april 2012		1	baltsend/zingend				x
Zwarte Roodstaart	29 maart 2011		1	baltsend/zingend				x

De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-) onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

20 oktober 2014 15:27:04

Auteur: barbararijpkema

Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal

 Gegevensautoriteit Natuur

 Stichting VeldOnderzoek Flora en Fauna

 Instituut voor Biodiversiteit en Ecosysteem Dynamica

Defensie terrein

beschermde soorten

Soort	Datum	Einddatum	Aantal	Gedrag	Rode Lijst	FF 1	FF 2	FF 3
Zwarte Roodstaart	23 mei 2012		1	baltsend/zingend				x
Zwarte Roodstaart	4 juni 2010		1	baltsend/zingend				x
Zwarte Roodstaart	13 september 2010		1	baltsend/zingend				x
Zwarte Roodstaart	28 april 2009		1					x
Zwarte Roodstaart	1 april 2009		1					x
Zwarte Roodstaart	8 juli 2011		2	ter plaatse				x
Zwarte Roodstaart	10 mei 2010		1	baltsend/zingend				x

De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-) onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

20 oktober 2014 15:27:04

Auteur: barbararijkema

Postbus 367
6700 AJ Wageningen
Tel: 0317-428694
Fax: 0317-450601